

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego kl. 5-8

I. Dokumenty określające przedmiotowy system oceniania

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
3. Anita Żegleń, Ewa Horwath, Ewa Nowak, Program nauczania języka polskiego w klasach 4-8 szkoły podstawowej: „Słowa z uśmiechem. Myśli i słowa”.
4. Wewnątrzszkolny system oceniania.
5. Statut Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Kościelcu.

II. Cele przedmiotowego oceniania

1. Ocenianie bieżące ma na celu monitorowanie rozwoju ucznia, w tym:
 - a) pomoc uczniowi w rozpatrywaniu i rozumieniu swoich mocnych i słabych stron,
 - b) ukierunkowanie i motywowanie ucznia do dalszej pracy,
 - c) przekazanie uczniowi informacji o jego postępach,
 - d) przekazanie rodzicom/opiekunom informacji o postępach ucznia,
 - e) przekazanie nauczycielowi informacji o efektywności jego nauczania, właściwym doborze materiałów, metod i sposobów nauczania,
 - f) przygotowanie do egzaminów i sprawdzianów zewnętrznych.
2. Ocenianie śródroczne i końcowo roczne ma na celu:
 - a) przekazać uczniowi informację na temat jego postępów w nauce języka polskiego,
 - b) dostarczyć nauczycielowi odpowiedzialnemu za następny etap nauki informacji na temat poziomu wiedzy i umiejętności ucznia,
 - c) różnicować i klasyfikować uczniów,
 - d) pomóc nauczycielowi w ewaluacji i modyfikacji procesu nauczania przedmiotu.

III. Ogólne zasady PSO

1. Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów o zakresie wymagań z języka polskiego oraz o sposobie i zasadach oceniania. Wskazane jest przypomnienie tych czynności na początku II semestru.
2. Wszystkie prace klasowe są obowiązkowe. Jeżeli uczeń w tym czasie był nieobecny na lekcji, musi napisać pracę w terminie późniejszym, wyznaczonym przez nauczyciela.
3. Nauczyciel oddaje poprawione prace w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie.
4. Spisywanie (ściąganie) podczas prac klasowych skutkuje automatycznie oceną niedostateczną oraz jest jednoznaczne z zakończeniem pracy.
5. Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.
6. Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
7. Dwa razy w semestrze uczeń ma prawo zgłosić brak przygotowania do lekcji bez żadnych sankcji. Każde kolejne nieprzygotowanie skutkuje oceną niedostateczną. Prawo to nie dotyczy lekcji, na których ma odbyć się zapowiadana forma sprawdzenia umiejętności.
8. Uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji, jeśli zgłosi brak przygotowania, które nastąpiło z ważnych przyczyn, potwierdzonych pisemnie przez rodzica/opiekuna.
9. Jeśli uczeń ma trudności w opanowaniu materiału, ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela lub innego ucznia.
10. Nie ocenia się ucznia po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole. Okres ten trwa od dnia do 3 dni (w zależności od długości absencji).
11. Uczeń po każdej nieobecności jest zobowiązany do uzupełnienia braków w zeszycie, zeszycie ćwiczeń oraz innych pracach wskazanych przez nauczyciela,
12. Forma i sposób informowania o postępach i zagrożeniach uczniów jest zgodna ze Statutem Szkoły.

IV. Formy sprawdzania poziomu osiągnięć uczniów

Na lekcjach języka polskiego przyjmuje się następujące formy sprawdzania poziomu osiągnięć uczniów:

1. **Test diagnostyczny (diagnoza)** – rozumiany jako obiektywna próba polegająca na wykonaniu przez uczniów różnych zadań, ćwiczeń itp., w celu rozpoznania stanu ich wiedzy i umiejętności dla opracowania dalszej drogi postępowania.
 - a) Nauczyciel przeprowadza w zależności od potrzeb w ciągu całego cyklu kształcenia.

- b) Jest zapowiedziany co najmniej tydzień wcześniej, z jednoczesnym określeniem przez nauczyciela czasu trwania i zakresu materiału.
 - c) Wyniki tekstu diagnostycznego „na wejście” stanowią jedynie diagnozę wiedzy i umiejętności ucznia i nie są podstawą do wystawienia stopnia bieżącego.
 - d) Wyniki pozostałych testów diagnostycznych mogą być przeliczane na ocenę bieżącą, wpisywaną do dziennika.
2. **Sprawdziany** – rozumiane jako zaplanowane przez nauczyciela dłuższe samodzielne pisemne prace kontrolne uczniów, przeprowadzane w szkole podczas zajęć edukacyjnych, mające na celu sprawdzenie wiedzy i umiejętności uczniów z danej partii materiału.
- a) Sprawdziany mogą zostać zaplanowane na jedną lub dwie godziny lekcyjne.
 - b) Obejmują co najmniej jeden dział programowy.
 - c) Poprzedzone są lekcją powtórzeniową.
 - d) Zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Przy zapowiadaniu nauczyciel podaje informacje dotyczące zakresu, celu, formy i terminu pracy.
 - e) Zapowiedziany sprawdzian wpisywany jest do dziennika.
 - f) Nauczyciel ma obowiązek poprawić sprawdziany w terminie do dwóch tygodni od ich napisania.
 - g) Uczeń, który opuścił sprawdzian musi go napisać w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły.
3. **Prace klasowe** – rozumiane jako zaplanowane przez nauczyciela dłuższe samodzielne pisemne formy wypowiedzi, przeprowadzone w szkole podczas zajęć edukacyjnych, mające na celu sprawdzenie umiejętności komponowania tekstów własnych zgodnie z określonymi warunkami.
- a) Prace klasowe są zaplanowane na jedną lub dwie godziny lekcyjne.
 - b) Zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Przy zapowiadaniu nauczyciel nie podaje tematów wypracowań.
 - c) Zapowiedziana praca klasowa wpisywana jest do dziennika.
 - d) Nauczyciel ma obowiązek poprawić prace klasowe w terminie do dwóch tygodni od ich napisania.
 - e) Uczeń, który opuścił pisemną pracę klasową musi ją napisać w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły.
4. **Kartkówki** – rozumiane jako krótkie prace pisemne sprawdzające wiadomości i umiejętności uczniów, obejmujące maksymalnie materiał z trzech ostatnich tematów lub z tematu bieżącego.

- a) Kartkówki trwają nie dłużej niż 15 minut.
 - b) Nie muszą być zapowiadane z wyprzedzeniem.
5. **Odpowiedź ustna** – rozumiana jako krótsza lub dłuższa ustna reakcja ucznia na pytania skierowane do niego przez nauczyciela.
- a) Oceniając na stopień odpowiedzi ustną nauczyciel bierze pod uwagę zawartość rzeczową, dobór środków językowych, sposób prezentacji, umiejętność formułowania myśli i argumentacji.
 - b) Krótkie odpowiedzi uczniów oraz merytoryczna aktywność na lekcji nie podlegają ocenie, ale są odnotowywane jako plus.
6. **Zadanie domowe** – rozumiane jako wszystkie formy pisemne, ustne lub inne, zadane przez nauczyciela do samodzielnego wykonania w domu.
- a) Uczeń ma obowiązek wykonywać zadania domowe systematycznie.
 - b) W ciągu semestru uczeń ma prawo do dwukrotnego zgłoszenia braku pracy domowej. Fakt ten odnotowywany. Każdy kolejny brak zadania domowego skutkuje oceną niedostateczną.
 - c) Zgłoszenie braku pracy domowej powinno nastąpić na początku lekcji, jeszcze przed sprawdzaniem prac przez nauczyciela. Jeśli uczeń nie zgłosi braku zadania, a podczas sprawdzania wykaże jego brak, otrzymuje ocenę niedostateczną.
 - d) Każdy brak zadania domowego uczeń ma obowiązek uzupełnić i na polecenie nauczyciela okazać do wglądu.
 - e) W przypadku dłuższych form pisemnych zadania domowego (np. wypracowanie) uczeń ma obowiązek oddać pracę w wyznaczonym terminie. Po upływie wyznaczonego terminu uczeń otrzyma oceną niedostateczną.
7. **Aktywność na lekcji** – rozumiana jako czynne uczestniczenie ucznia w rozwiązywaniu problemu, tematu, zadań itp. podczas zajęć.
- a) Oceniana jest za pomocą znaków + i –.
 - b) Osiem uzyskanych plusów skutkuje oceną bardzo dobrą.
 - c) Trzy uzyskane minusy skutkują oceną niedostateczną.
8. **Zeszyt i zeszyt ćwiczeń** – rozumiane jako zeszyty, w których uczniowie systematycznie prowadzą notatki, zapisy z lekcji, wykonują ćwiczenia i odrabiają prace domowe.
- a) Uczeń nieobecny na lekcji ma obowiązek uzupełnienia ww. zeszytów w terminie 3 dni od dnia powrotu do szkoły.

- b) Zeszyty są sprawdzane przez nauczyciela.
 - c) Nauczyciel ma prawo poprosić ucznia o zeszyt podczas zajęć.
9. **Znajomość lektur** – rozumiana jako wiedza i umiejętności z zakresu przeczytanego tekstu.
- a) Formy sprawdzania znajomości lektur mogą przybierać różne formy pisemne oraz ustne.
 - b) Każdy uczeń musi wykazać się znajomością lektur obowiązkowych, zgodnych z wytycznymi podstawy programowej dla każdego etapu edukacyjnego.
 - c) Ocena niedostateczna z lektury musi zostać poprawiona.
10. **Recytacja tekstów poetyckich i prozy.**
11. **Inne formy pracy ucznia nie wymienione powyżej.**

V. Kryteria oceny osiągnięć dydaktycznych

1. Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
 - a) opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
 - b) pisze sprawdziany wiedzy na 100%
 - c) samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
 - d) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
 - e) czyta ze zrozumieniem teksty kultury spoza kanonu lektur szkolnych,
 - f) posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem,
 - g) aktywnie uczestniczy w lekcjach,
 - h) bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
 - i) tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
 - j) odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
 - k) wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
 - l) współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
 - m) wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.
2. Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- b) samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- c) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- d) posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem ,
- e) aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- f) bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- g) tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- h) aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- i) wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

3. Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- a) w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- b) samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- c) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- d) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- e) bierze czynny udział w lekcji,
- f) wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

4. Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- a) częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- b) samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- c) odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- d) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- e) wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- f) niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- g) rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- h) wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

5. Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- b) większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- c) czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- d) ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- e) nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- f) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- g) nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- h) pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- i) często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

6. Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- b) ma kłopoty z techniką czytania,
- c) nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- d) nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- e) wykazuje się niechęcią do nauki,
- f) zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- g) nie angażuje się w pracę grupy.

VI. Uwagi końcowe

1. Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego podlega ewaluacji. O każdej zmianie w dokumencie nauczyciel informuje uczniów oraz rodziców.
2. Do spraw nieuregulowanych PSO stosuje się przepisy zgodne z WSO oraz Statutem Szkoły.

3. Dokument Przedmiotowego Systemu Oceniania dostępny jest u nauczyciela prowadzącego przedmiot.
4. Uczeń oraz rodzic może poprosić o wyjaśnienie niezrozumiałych kwestii Przedmiotowego systemu oceniania.

Przedmiotowy System Oceniania z języka polskiego

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- pisze sprawdziany wiedzy na 100%
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury spoza kanonu lektur szkolnych,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziom edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogi słownictwo,
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniami - nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- ma kłopoty z techniką czytania,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- wykazuje się niechęcią do nauki,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- nie angażuje się w pracę grupy.

Podpis Ucznia

Podpis Rodzica

Podpis Nauczyciela

